

stosa Dežmana in reči moramo, da v dveh urah smo marsikaj mičnega in koristnega slišali in vidili, in da nikomur ni žal bilo, da je bil prišel. Naj pred je nadaljeval in doveršil tukajšni profesor naravoslovja gosp. dr. Miteis svojo nalogo in skusil z mikavnimi skušnjami dokazati, da ni popolnoma prazna misel, ako se pričakuje, da bi kadaj utegnila združena moč elektrike in magnetike spodriniti moč vodnega sopara v fabrikah in družih napravah. Visokoučeni gosp. profesor zna brez vse, včasih kaj ostudne modrijanske baharije, svoj predmet tako mirno, umevno in prijetno razlagati, da bi ga človek v eno mer poslušal. Prosimo ga tu očitno, naj bi nam večkrat kaj povedal v enakem praktičnem obziru, ker to je, kar vsak omikan človek rad posluša in ni brez koristi. — Za tem nam je gosp. kustos Dežman pokazal neko vodno ptico, ki le poredkoma v naše kraje zaide in se povodni ali pomorski vran (Scharbe, Seerabe) imenuje. Bila je vstreljena pri Boštanji na Dolenskem. Ker je ta ptica silen ribji ropar, in se spuša globoko pod vodo, so jo nekdarabili in Kitajci jo še zdaj rabijo za ribji lov, oklepaje ji železno rinko okoli vrata, da vlovljenih rib ne more požirati. Potem smo vidili tisti ogenj, kateri gori že več časa, če se prižge, iz neke luknje na ljubljanskem močvirji poleg notrajnih Goric tikoma železne ceste tam, kjer nov ameri-kansk most delajo. Spodnji svet ljubljanskega močvirja zvediti, čez katero se bojo vozili po železnici težki vozovi, ga vertajo že več časa s posebnim, za take preiskave nalašč napravljenim svedrom na več krajih po 10, 15, 20 in še več sežnjev globoko. Ko so sveder na omenjenem kraji unidan iz zemlje potegnili, je privervrala voda ven, na vodi pa se je delalo neprenehoma veliko mehurjev (berbunkov); to se je delavcem čudno zdelo, in ker ni bilo ne konca ne kraja te prikazni, prižge nekdo klinček, ga pritakne k berbunku in lej! goreti je začel s plamenom, ki ni jenjal pred, dokler ga ni veter ugasnil. In tako gré to na tem mestu še zmiraj naprej; nastavlja je tesarskimojster ameri-kanskega mosta leseno cev nad tisto luknjo, in če prideš s prižigavnim klinčkom zraven, se vname plamen in gori, dokler ga veter ne ugasne. Gosp. Dežman, ki je bil z mnogimi prijatli te dni na močvirji tudi pri ti luknji, je dobil nekoliko tega gaza ali posebnega zraka, ga nam je prižgal v muzealnem zboru, da smo vsi vidili sinje-beli plamen. Vražni ljudje so berž hrup zagnali: „na mahu pa gori iz pekla!“ —; v natoroznanstvu zvedeni ljudje pa vejo, da to ni „peklensk ogenj“, ampak le naravno vnetje tistega gaza (zraka) ki je pod imenom ogeljno-vodenega gaza dobro znan in kateri se nareja, če rastlinje ali živalstvo pod vodo gnije, tedaj na močvirjih, od kodar tudi njegovo ime močvirski gaz ali močvirski zrak; tudi v rudnikih, posebno premogovih, se dela in je nevaren rudokopom, če se kakorkoli vžge. Napravljaja se pa umetno iz več stvari. Viditi ta ogenj na mahu je mikavno na vsako vižo in ne bo brez koristi za vso okolico, ker se tako bo trohico „kemije“ in „gazoslovja“ naučila. — Ravno prav se je vjemalo s tem, kar nam je gosp. Ferdinand Schmidt pokazal: kakor mleko belo svečavo iz šote (Torf). Kaj iz šote, tiste perhke, umazane rastlinske sparstenine bela svečava? Da! lepa bela svečava, ki se parafin imenuje in žuga sedanje stearinine sveče (Milli-, Apolokerzen) spodriniti. Na Angležkem in tudi na Nemškem v Beuel-u poleg Bonn-a so že take fabrike, ki delajo to svečavo, ktera lepše sveti kot stearinine sveče, je bela kot alabaster, bolj počasi gori in bo morebiti tudi bolji kup. Ta nova znajdba nam kaže, koliko zakladov še leži mrtvih v zemlji, ktere ima človeški um po poti naravoslovskih vednost vzdigniti in človeštvu v prid podati. Kaj se bo vse še iz dolgo zaničevane šote in premoga narediti dalo! V tacih znajdbah se pač tako očitno sveti neizrečena koristnost natoroznanstva, da presveti

vse pokrove, ktere si protivniki natoroznanstva čez to veličastno božjo luč povezniti prizadevajo.

Novičar iz raznih krajev.

C. k. ministerstvo kupčijstva snuje že perve priprave zastran obertnijske razstave, ki ima v letu 1859 na Dunaji biti; pervo je bilo, da se je izvolil odbor, kateri ima prevdariti, kam naj se postavi veliko poslopje razstave. — Postavo tarife za kruh in meso prestopi tudi tisti pek ali mesar, kateri, če tudi brez krivega namena, ni čul nad tem, da bi bila mera in vaga po tarifi bila. — Dunajska družba sv. Severina že dela spet priprave za romarje v Jeruzalem ob prihodnji veliki noči, ako se jih zbere naj manj 20; stroški za enega človeka so določeni na 500 fl. v srebru za celo pot skozi 10 tednov; zbirališče bo spet v Terstu. — Od nove vojske v Krimu se še nič ne sliši; le to se govori, da bojo zavezniki vendar še letos napadli severno stran Sevastopolja. 15. t. m. se je vžgalo — nobeden še ne vé kako — Francozom v Sevastopolji v 3 magacinih smodnika 30.000 kilogramov, 600.000 pa patronov; strašen ropot je bil, 30 Francozov je pri tem smert storilo, 100 pa je ranjenih bilo; ta ogenj je pa užgal tudi Angležem skor ravno toliko smodnika in patronov; pravijo, da te zaloge smodnika in patronov so večidel zapuščine Rusov. Angležki admiral Lyon naznanjuje od 18. t. m., da so angleške barke na azovskem morji Rusom, čeravno jih je blizo 4000 bilo, spet veliko žita pokončale (!), ktero je bilo shranjeno v primorji in za armado v Krimu in Kaukazu namenjeno. — Rusovski car je 19. t. m. prišel v svoje stolno mesto Petrograd nazaj, in ukazal, da naj se žitnim ladijam, ki jih ima terzaški tergovec Gopčević na črnem morji, prost odhod dovoli. Sicer pa carski ukaz od 30. t. m. vелеva, da zavolj slabe letine na Rusovskem ne smé, razan pšenice, nobeno žito nikjer čez mejo Rusovskega in Poljskega v ptuje dežele. — Veliko se zdaj govori od poljske čete, ktera se pod generalom Zamojskim nabera v Carigradu; dva polka lahkih konjikov (s 3000 konji) sta že gotova; in ker bo obsegla poljska četa tudi pešce in topničarje, bode — kakor pravijo — silo močna; govore celo, da bo mladi knez Čartoryski ob kratkem turškemu sultanu 8 bataljonov pešcov in vso kardelo konjikov na ogled pripeljal. Pamina vredno je — dostavlja „Presse“ — da v to četo se edino le Slovani izberajo; poljsk odbor plačuje to kardelo. — Ker ni zdaj veliko od vojske govoriti, se toliko bolj kramlja še zmiraj od govora, s katerim je unidan cesar Napoleon obertnijsko razstavo sklenil; razlaga se na več strani in nekteri onemu govoru pripisujejo celo prekucijske namene, ker od ljudstev terja, naj one govore: kdo ima prav o sedanji vojski, kdo ne. — Pravijo, da jo je general Canrobert dobro opravil pri švedskem kralji, in da je že šel danskega podkurit. — Na Napolitanskem je kolera še huda in poslednji čas še huja od prej. — V Hürtwangen-u na Švajcarskem je unidan čez četertinko ure rudeč dež šel. Kteri rastlinski ali živalski drobci so deževnico v zraku rudeče barvali, še ni povedano.

Stan kursa na Dunaji 22. novembra 1855.

Obligacije državnega dolga	5 %	73 1/8 fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	77 fl.
	4 1/2 %	64 1/2 "	Windsgrac. " "	20 " 26 1/2 "
	4 %	58 1/2 "	Waldstein. " "	20 " 26 "
	3 %	44 1/2 "	Keglevičeve " "	10 " 10 1/4 "
Oblig. 5 % od leta 1851	2 1/2 %	36 1/2 "	Cesarski cekini.	5 fl. 18
			Napoleonor (20 frankov)	8 fl. 57
Oblig. zemljiš. odkupa 5 %		68 "	Suverendor	15 fl. 20
Zajem od leta 1834 . . .		228 "	Ruski imperial	9 fl. 6
" " 1839 . . .		117 3/4 "	Pruski Fridrihsdor . . .	9 fl. 15
" z loterijo od leta 1854		96 1/2 "	Angležki suverendor . .	11 fl. 15
" narodni od leta 1854		77 1/2 "	Nadavk (agio) srebra:	
			na 100 fl.	14 1/4 fl.